

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjazás szerint közlünk.

Kritikus helyzet.

Nagyhatalmak a béke mellett. — Ma még nincs megoldás. — Türelmetlen fegyveres csapatok. — Még nincs háború. — Némi halasztás. — Nyugodt a monarchia.

— Telefon tudósításunk —

Makó, október 4.

A négyes Balkán-szövetség követi még Konstantinápolyban vannak és így a török diplomáciai ügyvivők sem kaptak visszahívási rendeletet; a portának még ma sem adták át a bejelentett jegyzéket, amelyben a négyes szövetség a keresztény vallatok számára belga vagy svájci kormányzókat, az egyes tartományokban nemzetgyűlést és valamennyi fölött európai ellenőrzést követel, azzal a kikötéssel, hogy ebben a szervezetben nemcsak a nagyhatalmak konstantinápolyi képviselői, hanem a Balkán-államokéi is helyet kapjanak.

A mozgósított csapatok egyike sem lépte át a török határt, sőt ellenkezőleg, sürgős rendelet ment a felvonuló hadakhoz, hogy lehetőleg tartózkodjanak minden korai és elhamarkodott összeütközéstől.

Nem igaz, hogy a Marica völgyében, a kelet-ruméliai határ mentén, Mustafa-Pasa mellett és a skutarii vilajet nyugati vidékein, amott bolgár és török, emitt török és montenegrói csapatok között már is megtörtént az első összecsapás.

Tegnapról mára semmiben sem változott a helyzet a Balkánon, s ezekben a negatívumokban foglalható össze a nap története.

Erőteljesebben menetelel vonulnak föl a mozgósított hadoszlopok a kelet-ruméliai határra, s napokig fog még tartani, míg a négyes-szövetség hadereje puskaövényi távolságban sorakozhatik föl, tehát még bőségesen van idő, hogy az európai diplomáciai eloszlassa a viharfelhőket.

A legújabb terv — legalább így tudják Konstantinápolyban — az, hogy a nagyhatalmak flottademonstrációra készülnek: angol és francia hadihajók fognak Piraeus elé menni, az orosz flotta a Fekete-tengeren karéjba áll szemközt Bulgáriával és osztrák-magyar monitorok Belgrád felé fogják meresztani ágyuk torkát. Az európai diplomáciai nagy centrumaiban erről semmit sem tudnak, s nyilvánvaló, hogy ez nem is annyira terve a hármasszövetségnek és a hármasszövetségnek, mint inkább Törökország hő óhaj-tása.

Ma érkezett híreink itt következők:

A hatalmak késztetése.

Gróf Berchtold közös közös külügyminiszter tegnap Tschirsky bécsi német nagykövet látogatását fogadta, azután hosszabb ideig tanácskozott Mavrogeni bey török nagykövettel. A mint a nagykövet elhagyta a külügyminiszteriumot, gróf Berchtold azonnal a Burgha hajtatót és egyórás kihallgatáson volt a királynál.

A külügyminiszteriumból szerzett értesüléseink szerint a helyzetet főképpen az teszi súlyossá, hogy a nagyhatalmak még mindig tudtak megállapodni abban, hogy miként tegyék meg a tervezett közös lépést Konstantinápolyban és a balkáni államok fővárosaiban. Az egyes nagykövek ugyan állandóan érintkezésben vannak az illető balkáni kormányokkal, de a közös lépés mindaddig nem történt meg. A balkáni államok pedig egyáltalán nem mutatnak

hajlandóságot arra, hogy bevárják a késedelmeskedő nagyhatalmak határozatát. Attól lehet félni, hogy mire létrejön a megállapodás a hatalmak között, a háborus lázban égő Balkánon már megtörténik az összeütközés és a közös lépés már későn érkezik.

Mért késik a közös jegyzék?

A Balkán-államok közös jegyzékének átadása még mindig nem történt meg a portánál. A késedelem oka egyrészt az, hogy a jegyzék átadása előtt minden ország be akarja tejezni a mozgósítást, másrészt pedig az, hogy a portánál levő kövek még nem kapták meg utasításaikat kormányaiktól. A konstantinápolyi kövek általában arról panaszkodnak, hogy két nap óta egyáltalában nem kapnak táviratot kormányaiktól, vagy ha kapnak is, azok úgy meg vannak csonkítva, hogy a kulcsal sem lehet kibetűzni. A görög követ tegnap három táviratot kapott Athénből, de egyik értelmét sem lehetett kiolvasni. Ugy látszik, a porta szándékosan tartja vissza és csonkítja meg a táviratokat, csak hogy ezzel is időt nyerjen.

Belgrádi hírek.

Belgrád város közgyűlése tegnap egy millió dinárt szavazott meg azoknak a belgrádi családoknak segélyezésére, melyeknek fentartóját behívták katonának. A városban nagy az öröm, hogy sikerült feltartóztatni azt a 15 vagon hadiszert, a melyet a Schneider-féle gyár küldött Törökországba s a melyet a magyar államvasut alig egy órával előbb adott át a szerb vasutaknak, mint a gyár visszatartó távirata megérkezett. Egyébként Belgrádban igyekeznek a rendes forgalmat fentartani, a posta tovább működik, de katonai felügyelet alatt. Fliegel, az osztrák-magyar követ-ség titkára tegnap az expresszvonattal Bécsbe utazott fontos diplomáciai megbízással.

Bécs reménységek.

A helyzet ugylátszik, már egy kissé javult, bár azért a veszedelem nem mult el teljesen. Általános az a vélemény, hogy Törökország engedni nem fog, még pedig azért, mert a bolgár és szerb mozgósítás pontos és gyors lefolyása volt, amivel a török mozgósítás nem tud konkurrálni.

Diplomáciai körökben az a vélemény, hogy Ausztria-Magyarország nem fog közbelépni. A monarchia távol tartja magát az aktív szerepléstől, bármi történjék is a Balkánon. Erre vonatkozólag ígyekeztem megtudni valamit belgrádi követünkötől, de az diplomatikusan elzárkózik minden válasz elől.

Ma megy az utolsó expresszvonat Szófiába, Szófiából már tegnap megérkezett az utolsó expressz. A hangulat rendkívül lelkes, a hivatalos statisztika szerint a tartalékosok 99 százaléka bevonult, éppen csak a súlyos betegek maradtak otthon. Azonban még a szerbek lelkesedését is felülmúlja a bolgároké. Mindennap átutaznak erre a világ minden részéből hazafelé özönlő bolgárok, akik legendás lelkesedéssel rajonganak a háborúért.

Csillogó szemmel várják már a nagyrészt intelligens emberek, ügyvédek, kereskedők, diákok, hogy vért onthassanak és az érihetetlen lelkesedés közelebbről tekintve egészen magyarázható. Ezek a hazatérő bolgárok nagyrészt macedónok, akiknek valamelyik hozzátartozóját a törökök legyilkolták. Minden este, mikor átjön Zimonyból a bolgárokat hozó vonat, a belgrádi pályaudvaron dörgő „szivio Srbia” kiáltással üdvözlik a szerb testvéreket.

A török követ után beszéltem Tosew Mihály bolgár követtel, megkérdezvén, milyennek látja a helyzetet.

— Ha a törökországi keresztény népek — mondotta a követ — nem kapják meg emberi jogukat és...

— Autonómiájukat? — vágtam közbe, de a bolgár követ hevesen tiltakozott.

... emberi jogukat és az igazi reformokat, valamint ezek végrehajtásának igazi garanciáit, akkor a háboru elkerülhetetlen. A háborut nem mi provokáltuk, hanem Törökország.

Érdekes, hogy a zimonyi pályaudvaron ma reggel 15 vagon cukrot raktároztak ki, melyet a seipri cukorgyár küldött egy szerb cégnek, de amelyet nem mertek átengedni Belgrádba, mert a szerb kormány minden vaggont kiürített és a rakományt lefoglalja.

Berlini optimizmus.
Az itteni Speyer és társa bankház

Ma és mindennap este a Korona-kávéházban
Purcsi Károly teljes zenekara **HANGVERSENYEZ.**

közvágóhid építésének előkészítésére kiküldött bizottság, holnap, szombaton délelőtt 11 órakor Galambos Ignác dr. polgármester elnöklésével ülést tart.

— **Egyházmegyei gyűlés.** A békesbányai református egyházmegye október 8-án Szegeden kezdi meg több napra terjedő közgyűlését az egyházi székház közgyűlési termében **Dombi Lajos** esperes **Fekete Márton** dr. országgyűlési képviselő elnöklésével. A közgyűlésen a makói református egyházat **Nagy Károly** elnökléskész és **Bán Zsigmond** dr. képviselik. A közgyűlés tárgysorozatára száz tárgyat tűzött ki az egyházmegyei elnökség, míg az egyházi bíróság tárgysorozatán tizenegy ügy szerepel. Hetedikén és nyolcadikán délután bizottsági gyűlések lesznek s a bíróság hozza meg ítéleteit. Ekkor fog ülésezni az egyházmegye felosztására vonatkozó javaslatával megbízott küldöttség is.

— **Megszűnt állapotbetegség.** Csánádpalotán, mint bennünket levelezőnk értesít a lépfene járvány megszűnt, miert is a hatóság feloldotta forgalmi zárlatot.

— **Mészáros Sándor hangversenye.** Weisz Jenő az otthon kávéház tulajdonosa nagy áldozatok árán állandóan szerződtette nagykikindai Mészáros Sándor zenekarárt mely méltó riválisa lesz a makói zenekaroknak. E helyesen felhívjuk olvasóink figyelmét lapunk más helyes megjelenő hirdetésére.

— **Ujenc-bál. Vasárnap, 1912. évi október hó 6-án este 8 órakor ujenc-bál lesz Erdeky József tánctermeben.**

Két beförés egy éjszaka.

Lazul Makóváros

közbiztonsága.

Régebben oly ritkaság számba ment nálunk még egy-egy lopási eset is. Most sincsenek e nagy városokat jellemző nagyobb bűncselekmények, de kisebb nagyobb lopások, betörések csaknem minden héten történnek, mi közbiztonsági állapotaink lazulását hirdeti.

Alig van mostanában hét, hogy egy- két lopási esetről ne volnánk kénytelenek a rendőrség értesítése alapján hirt adni. Az éjjel is két helyen törték be városunkban, melyekről az alábbiakban tudósítunk:

Kiss Jánosné született Fodor Erzsébet tegnap este kiment Lónyai-utcai lakásáról a tanyára. Eltávozása után gondosan bezárta lakásának ajtajait. Kiss Jánosné ma reggel tért haza és azt tapasztalta, hogy valaki az udvarra nyíló ablakon bemászott szobájába és onnan 6 párnát vitt el, melyek finom pehelylyel voltak megtöltve. A hat párna közül 3 csipkés, 3 pedig himzett volt.

Az ismeretlen tettes kézrekerítése érdekében a rendőrség érelyes nyomozást indított meg.

A másik lopási eset már kisebb jelentőségű. **Csávás Ferenc** udvaráról vitt el az éj folyamán ismeretlen tettes 5 tyukot és két darab szépen kihizott kacsát. Ennek a tettesnek már nyomában van a rendőrség.

IRODALOM.

A Modern Könyvtár legújabb sorozata.

Két hónapi nyári szünete után külsejében is megújodva lép a *Modern Könyvtár* legújabb sorozata a közönség elé. Szenczió számba menő újítása a rendkívül népszerű és közkedvelt irodalmi vállalatnak, hogy ezentul egyes száma 40 fillér helyett mindössze 20 fillér lesz és ezért az árért a közönség legszélesebb rétegei is hozzájuthatnak úgy a külföldi, mint a magyar irodalom legkiválóbb alkotásaihoz. A *Modern Könyvtár* legújabb sorozatában már négy ilyen 20 filléres füzet jelent meg, és ha csak azt jelezzük, hogy ebben a négy 20 filléres füzetben **Biró Lajosnak** és **Karinthy Frigyesnek** eredeti munkái, továbbá **Hofmannthal Hugó** és **Max Burkhardt** egy-egy rendkívül értékes munkájának a fordítása van, máris ékes bizonyítást adtak annak, hogy a *Modern Könyvtár* útján a magyar és világirodalom legbecsesebb alkotásait páratlanul olcsó áron szerezhetik meg maguknak a legszerényebb igényűek is. Az új sorozat egyébként hét füzetet hozott. 175—177. száma **Szilágyi Géza**nak az ismert nevű kiváló modern poétának művészi és abszolút becsü verseit tartalmazza. A 178—179 es számu füzet **Anatole France** *Crainpiéville* című nagyhatású, szociális tendenciájú darabja, amely a franciák legolvasottabb és legnépszerűbb írójának egyik legbecsesebb. A darabot **Franyó Zoltán** és **Révész Andor** fordították művészi közvetlenséggel. — **Max Burkhardt**: *Clo méltósága* című pompás vígjátéka a sorozat 180. száma. A darabot mostadták a Vigszínházban frenetikus hatás mellett. **Adorján Andor** fordította magyarra és hiven visszaadta benne az eredeti mű minden finomságát, szépségét humorát. — A 181. sz. **Hugó Hofmannthal**: *A Balga és a Halál* című ragyogó szépségekben gazdag szimboliztikus színjátéka amelyet **Somlyó Zoltán** fordított magyarra művésziesszen. — **Karinthy Frigyesnek**, az „*Igy irtok Tí*” diadalmas írójának komoly megfigyelőnek mutatkozik ebben a kötetben, amely irodalmi érték és a közönség szerető érdeklődése tekintetében bizonyára nem marad mögötte **Karinthy** eddigi irodalmi sikereinek. — A 181. számu füzet **Biró Lajos**é. Címe: *A jövő országútján*. A ragyogó tollú író aktuális témához fűzi benne milyen járó elmélkedéseit, amelyek, — mint **Biró Lajos** minden írása — kétségkívül nagy érdeklődést keltenek az olvasók körében. A *Modern Könyvtár* mostani gazdag sorozatának utolsó száma a 184—186 os számu füzet: **Szomorj Emil** *Komédia* című gondos finomsággal megírt párisi történeteit tartalmazza. A *Modern Könyvtár* egyes száma 20 fillér.

KÖZGAZDASÁG.

A makói piacról.

Nem változtak az árak.

A pár nap előtt lábra kelt háborus hírek csak pár napon át izgatták a börzét. A háborus hírek ugyan még egyre izgalomban tartják a kedélyeket, a budapesti börze azonban már tegnap is kezdett csendesedni, mára pedig vissza nyerte rendes képét.

Ma már nem volt a budapesti börzén a szokottnál nagyobb élénkség. A sokak által várt árcsökkenések helyett minden a rendes kerékvágásban haladt. A buza ára, mint oly sokan remélték, nem emelkedett, mert ma a börzén buza nem kelt drágábban 23 korona 60 fillérnél, kukorica pedig 19 koronánál.

Hasonlóképpen igen csendes volt Makóvárosának mai hetipiaca is. Erre ugyan erős hatással volt az is, hogy már a kora reggeli órákban kezdett esni az eső, mi sok tekintetben gátolta a termelőket terményeik felhozatalában.

Buza ugyan, ha tekintetbe vesszük, hogy nem volt nagy kereslet, akkor volt elég. Métermázsája ma Makón 20 korona 60 fillérért kelt.

Ó kukorica már nem volt ma látható. Új kukorica, természetesen csöves, jóval kevesebb volt, mint más alkalommal szokott lenni. Ennek métermázsája 7 koronájával kelt.

Arpa sem volt sok, pedig ezt az árut többen keresték és ennek métermázsájáért ma is zivizes fizettek 19 koronát.

Meg van minden terméknek az ára, csak a hagymáé nem igen akar megmozdulni. A vörös hagyma is óriási kínálat mellett 4—5 koronáért kelt, a fokhagyma pedig 7 koronáért.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombaton **Peterdi Etelka** jutalomjátékául „*Drótostót*” nagy operett.

Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz, az egyik délután fél négykor rendkívüli mérsékelt helyárrakkal a „*Cigánybáró*”. A második pedig este 8 órakor rendes helyárrakkal bérletszünetben Ünnepi díszelőadás az aradi 13 vértanu emlékeztetőre, melynek részletes programja itt következik: Október 6. Költemény Gál Gyulától, szavalja **Thurócy Gyula**. Apotheóz: a szabadság ébredése, diadala. Előképlet: Megonlékezés a vértanuk halálára, gyászdal kíséretében, melyet az alkalomra irt színházunk karnagya **Nagypál Béla**. Utána: **Lavotta** szerelme **Nagypál Béla** átirásában, zenekép következik és végül a „*Jókedvű paraszt*”.

Lapkihordó-fiúk

felvételnek a kiadóhivatalban.

AZ „ÓRANGYAL”

disztemetkezési vállalat

tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy temetkezéseket, temetésekhez való gyászczikkeket a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig — a mai modern kor és izlés szerinti kiállításban — a legszolidabb árban eszközöl. Ravatalozásért és gyászkocsiért külön díj nem számítatik. Tölgyfa kereszték és fejfák legolcsóbb árban szerezhetők be nálam. A névelírat arany és ezüstözéséért külön díjat nem számítok fel.

B. pártfogást kérve:

özv. **Gyurik Lajosné**.
Kenyérpiac, (Tökey-hézbán).

Nincs többé gyomorfájás!

A szabadalmazott

Kakukfűkeserü

házi szer, alig párszori használat után teljesen megszüntet mindenféle — még régi gyomorhaját is. Erősít, éltet. A mámoros állapotot is megszünteti. Kellémes íze miatt, még a nők, sőt a gyermekek is szívesen veszik be. Számítalan hálaíratbizonyítja jóságát! Kapható Makón,

Sándor Zsigmond

Szegedi utcai gyógytárában.

Ára: kis üveg 80 fill, nagy üveg 2 korona.

Vigyázzunk a védjegyre, mely a kupakon és dugón áll.

HARMONIKÁT

vehet legolcsóbban

Wagner a Hangszer-Király

országszerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában Budapest, József-körút 15. sz.

Egy 3 váltós, Orgonahang harmonika 10 korona. Kétsoros bécsi forma. Harmonika 20 kor.-tól feljebb. Fénvképes árjegyzék ingyen

Legjobb asztali borok

és mindennemű különleges borok kis és nagy mértékben

Iritz Sámuel özv. cégnél kaphatók.

ÉRTESITEM

a tisztelt KERESKEDŐ, VENDÉGLŐS és ITALMÉRŐ urakat, hogy mindenféle minőségű, közönséges és finom tiszta szesz-

mentes pálinkák, valamint

rumok és tea-rumok és mindenféle

liquörök legelőnyösebb beszerzési forrás.

Iritz Sámuel özv.

cégnél **M A K Ó**.

Nem szabad, dehogyan szabad...

stb. kuplékat, népdalokat, katona és cigányzenét élethűen játsza az eredeti „Eufon” tölcsernékülű beszélőgép, mely legújabb dupla kottával csak 40 korona

WÄGNER „Hangszerkirály”

nál BUDAPEST, József-körút 15-1. Használt kottákat becsérél. Nagy fényképes árjegyzék ingyen.

Biztos sikert érhet el,

aki venni, bérelni, eladni, bérelni, bármit ismertté tenni vagy értekesíteni akar a Makói Független Ujság hirdetései útján.

Rikkancsok felvételnek a kiadóhivatalban.

Ujdonság! Tündérharangok.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani Kovácsolt vasállványon 15 összehangolt ezüst-fémcsengővel van ellátva. Erős, szép kivitelben, verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal együtt csak 10 korona. Wágner a Hangszer-Király országzszerzte elismert elsőrendű hangszeráruházában, Budapest, József-körút 15. szám alatt. Öväs: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra.

Ez a „MUKI” művész.

Szajharmonika dobbal.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A dalokat a művész harmonikán játszik, a valódi bőrrrel ellátott dob pedig kíséretül szolgál. Ára tokkal és egy mesés ajándékkal együtt csak 4 korona

o Wágner a „Hangszer-Király” o

országzszerzte elismert elsőrendű hangszeráruházában, Budapest, József-körút 15. Fényképes árjegyzék ingyen. — Öväs: Figyeljünk jól a pontos címre és a házszámra.

Legújabb! Ha hegedülni

óhajt megtanulni, rendelje meg a tisztán kidolgozva, remek hangú, domboru hegedüt tokkal, 16 drb. felszereléssel és mesés ajándékkal együtt csak 12 koronáért

Wágner a „Hangszer-Király”

országzszerzte elismert elsőrendű hangszeráruházában, Budapest, József-körút 15. Fényképes árjegyzék ingyen.

Öväs: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

Meglepő ujdonság!

Facimbalom (Xilophon.)

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A facimbalom 15 különböző nagyságban összehangolt fadarabból áll és a mellékelt verőkkel (ugy mint a cimbalom) lesz játszva. Ára verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal csak 6 korona

Wágner a „Hangszer-Király”

országzszerzte elismert elsőrendű hangszeráruházában, Budapest, József-körút 15. Fényképes árjegyzék ingyen. Öväs: Figyeljen a pontos címre.

Nyomatott a „Makói Független Ujság” villanyerőre berendezett műintézetében Makón.

„VARAZSFUVOLA.”

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varazsfuvola” rendkívül kellemes 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Disztes kivitelben, kotta, füzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona. Csakis Wágner „Hangszer-Király” országzszerzte elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható, Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító mőhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Tubarózsa-krém és -kenőcs az arcról kiütést, szeplőt és májoltot a legbiztosabban elmulaszt. 1 tégely 1 korona. **Tubarózsa-hajkenőcs** a haj és bajusz növést legjobban elősegíti! 1 tégely 1 korona. — Tubarózsa-hőgypor, 1 korona. — Tubarózsa-szappan, 50 fillér. — Hajregenerátor, az őszülő hajnak visszaadja eredeti színét. — Salofor, kéz- és lábizzadást gyorsan megszüntet. 1 üveg 70 fill. Mindennemű gyógyszerek, bel- és külföldi különlegességekből nagy raktár.

TÓTH Kocchillin szőlőmoly és gyümölcs féregirtó anyag, egyszeri permetezéssel a molyt, petéit, álcáit és pilléit, azonkívül a gyümölcsösben garázdálkodó rovarokat és élősdieket tökéletesen elpusztítja! Teljesen ÁRTALMATLAN ugy a növényzetre mint az emberi szervezetre! — Egy adag 400 négyszögöl területű szőlő bepermetezésére elegendő. Kapható Makón és vidékén egyedül:

JENEI SZÉKELY LAJOS
gyógyszerész »Szent István«-téri gyógyszeráruházában
MAKÓN. (a róm. kath. templom mellett.)
Raktáron nem levő dolgokat meghozatok!
Telefon-szám: 127

PÁRTOS E. ÉS TÁRSA MAKÓN.

Nyári ujdonságok verseny árai:

Lüster felhők	II. 12. K-tól	Női ingek	1.70 K-tól
Lüster	I. 15. —	Háló kabátok	1.80
Delén blúzok	3. —	Női nadrágok	1. —
Hímzett	3.90	Fűző védő	III. 1.20
Csipke	5. —	Fűző védő	II. 2.40
Párnák	1.70	Fűző védő	I. 3. —
Paplan lepedők	5. —		

Szigoruan szabott árak!

Seryem.
Batiszt,
Schiffon és
Lüster a sők!

Csecsemő kelengyék! Keresztelő párnák!
Fejkötők! Pique paplanok!

Nyomdász-tanulók felvételnek lapunk nyomdájában.